

THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG THỂ DỤC THỂ THAO QUẦN CHÚNG TỈNH LÂM ĐỒNG

Trần Quốc Hùng, Võ Thị Thùy Dung
Trường Đại học Đà Lạt, Lâm Đồng

Tóm tắt: Những năm gần đây, TDTT quần chúng (TDTTQC) đang ngày càng phát triển ở Việt Nam, trong đó có tỉnh Lâm Đồng. Chính đặc trưng về tài nguyên thiên nhiên và tài nguyên nhân văn là cơ sở giúp thúc đẩy phong trào TDTTQC lớn mạnh trên địa bàn tỉnh. Tuy nhiên, để sự phát triển này mang tính bền vững, rất cần có sự đánh giá thực trạng hoạt động TDTTQC tại địa phương một cách cụ thể, toàn diện. Dựa trên kết quả khảo sát định lượng, bài viết tập trung phân tích thực trạng hoạt động TDTTQC ở tỉnh Lâm Đồng trên các khía cạnh điều kiện tự nhiên, tài nguyên nhân văn, kinh tế xã hội, cơ sở vật chất, các môn thể thao tập luyện của người dân.

Từ khóa: Lâm Đồng; thể dục thể thao quần chúng; thực trạng.

Abstract: In recent years, mass sports have been growing in Vietnam, including Lam Dong province. It is the characteristics of natural and humane resources that are the basis to enhance the development of mass sports in the province. However, for sustainable development, it is necessary to have a specific and comprehensive assessment of mass sports activities. Based on the results of quantitative survey, the article focuses on analyzing the reality of mass sports activities in Lam Dong Province in terms of natural conditions, humane resources, socio-economy, infrastructure and the sports that its people play.

Keywords: Lam Dong; mass sports; reality.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Những năm gần đây, thể dục thể thao quần chúng (TDTTQC) (mass sports) đã mở rộng toàn cầu và trở thành phong trào của nhiều nước, trong đó có Việt Nam. Điều này không khó hiểu bởi TDTTQC được định nghĩa là “*Sự tham gia tự nguyện của công chúng vào thời gian rảnh rỗi của họ, với các hoạt động thể thao có nội dung phổ biến, hình thức tập luyện đa dạng, nhằm mục đích tập thể dục, rèn luyện sức khỏe, chữa bệnh, vui chơi, giải trí và giao lưu xã hội*” (Lư Nguyên Trần, 2004). Như vậy, với đặc trưng quan trọng là sự tự nguyện và tính đại chúng trong tham gia tập luyện, TDTTQC trở thành cầu nối hữu ích giúp con người giao tiếp xã hội, tạo dựng niềm vui cá nhân, từ đó tái tạo năng lượng để làm việc và cống hiến cho xã hội. Với riêng tỉnh Lâm Đồng, những năm vừa qua phong trào TDTTQC đã thu được nhiều kết

quả đáng khích lệ, các môn thể thao được quan tâm và đầu tư. Tuy nhiên sự phát triển về hoạt động TDTTQC và số lượng các loại hình thể thao còn rất hạn chế, khiêm tốn so với điều kiện, tiềm năng cũng như chưa đáp ứng được nhu cầu hoạt động tập luyện và giải trí ngày càng cao của người dân trong tỉnh. Báo cáo Công tác văn hóa, thể thao và du lịch năm 2017, Phương hướng, nhiệm vụ năm 2018 của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Lâm Đồng đã nêu rõ: “*Phong trào thể dục, thể thao quần chúng phát triển mạnh nhưng chưa đều, một số vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng kinh tế khó khăn phong trào TDTT còn chậm phát triển*”. Đây là thực trạng rất đáng quan tâm. Một trong những nguyên nhân cơ bản của thực trạng trên là đến nay chưa có công trình nghiên cứu khoa học tạo tiền đề giúp đẩy mạnh sự phát triển hoạt động TDTTQC đồng

đều, bền vững phù hợp đặc trưng địa phương trên các huyện thuộc toàn tỉnh.

Ngoài ra, định hướng phát triển TDTT của tỉnh Lâm Đồng đến năm 2020 trong *Báo cáo* cũng xác định: *Phát triển TDTTQC là nền tảng đi đến thành công của thể thao thành tích cao, việc mở rộng và đa dạng hóa các hoạt động TDTTQC, đáp ứng nhu cầu vui chơi, giải trí của xã hội, góp phần nâng cao đời sống tinh thần cho người dân, đặc biệt là lực lượng thanh thiếu niên - thế hệ trẻ của đất nước là mục tiêu hàng đầu mà Lâm Đồng hướng đến.* Điều này cho thấy phát triển phong trào TDTTQC là thực sự cần thiết, nhất là việc mở rộng và đa dạng hóa các hoạt động TDTTQC. Muốn thế cũng rất cần có cơ sở khoa học về thực trạng hoạt động TDTTQC tại Lâm Đồng để việc đề xuất các chủ trương chính sách, giải pháp liên quan có thể đem lại hiệu quả cao nhất theo đúng định hướng đề ra.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Để nắm vững thực trạng hoạt động TDTTQC tỉnh Lâm Đồng cụ thể, chi tiết, nhóm nghiên cứu tiến hành khảo sát tại các huyện và hai thành phố trong tỉnh Lâm Đồng với tổng số phiếu phát ra là 1.500 phiếu, số phiếu thu vào là 1.356 phiếu, đạt 90,4% (144 phiếu khảo sát không đủ độ tin cậy để xử lý thống kê). Kết quả nghiên cứu vì thế dựa trên 1.356 phiếu hợp lệ này để phân tích và trình bày kết quả. Nội dung phiếu khảo sát bao gồm các thông tin chung về khách thể nghiên cứu, các nhân tố ảnh hưởng đến hoạt động TDTTQC, thực trạng tham gia các môn thể thao tập luyện của người dân ở Lâm Đồng. Từ các thông tin thu thập được và thông qua quá trình tổng hợp, xử lý, phân tích số liệu, chúng tôi có những kết quả thực tế nhằm đánh giá thực trạng hoạt động TDTTQC tỉnh Lâm Đồng hiện nay.

Sau khi khảo sát, kết quả được hệ thống bằng phần mềm SPSS để xử lý dữ liệu, sau đó sử dụng giá trị trung bình (mean) để làm cơ sở

đánh giá. Theo kết quả thống kê, tần suất của các câu hỏi khảo sát cho thấy giá trị trung bình tập trung nhiều trong khoảng 3 - 4 trên thang đo Likert. Để thuận tiện cho việc nhận xét, chúng tôi quy ước các mức độ đánh giá thực trạng như sau:

- Dưới 1,00: Rất kém;
- 1,01 - 2,00: Kém;
- 2,01 - 3,00: Bình thường;
- 3,01 - 4,00: Tốt;
- 4,01 - 5,00: Rất tốt.

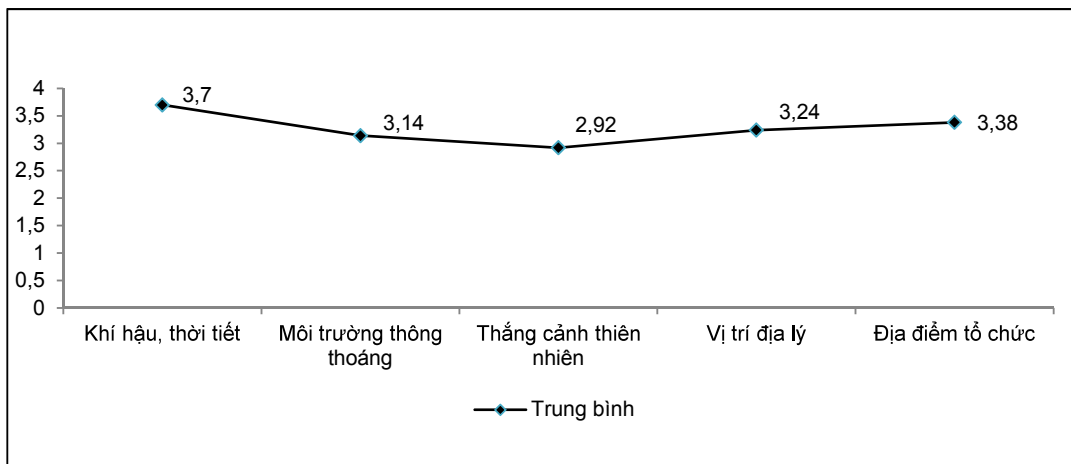
Kết quả đánh giá thực trạng hoạt động TDTTQC được tổng hợp theo ba nội dung lớn: Thực trạng điều kiện tự nhiên, tài nguyên nhân văn, kinh tế xã hội; Thực trạng cơ sở vật chất, trang thiết bị, tổ chức quản lý, nhân lực phục vụ; Thực trạng tham gia các môn thể thao tập luyện của người dân tỉnh Lâm Đồng.

1. Thực trạng các nhân tố điều kiện tự nhiên, tài nguyên nhân văn, kinh tế - xã hội

a. Nhân tố điều kiện tự nhiên

Với việc tập luyện TDTT nói chung và TDTTQC nói riêng, điều kiện tự nhiên đóng vai trò không nhỏ trong lựa chọn môn thể thao, thời gian tập luyện... Tuy nhiên, điều kiện tự nhiên ở đây không chỉ đơn thuần là *Khí hậu, thời tiết; Vị trí địa lý* mà còn là *Địa điểm tổ chức; Thắc cảnh thiên nhiên; Môi trường thông thoáng.* Chính những điều này sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến sự lựa chọn và tham gia các môn TDTTQC của người dân.

Kết quả khảo sát Biểu đồ 1 cho thấy *Khí hậu, thời tiết* được đánh giá cao nhất trong các thành tố, đạt mức tốt (trung bình = 3,7). Ngược lại, *Thắc cảnh thiên nhiên* được đánh giá thấp nhất, mức bình thường với trung bình = 2,92. Các thành tố khác dù không được đánh giá cao bằng khí hậu thời tiết nhưng nhìn chung đều đạt mức tốt trong tập luyện TDTTQC của người dân.

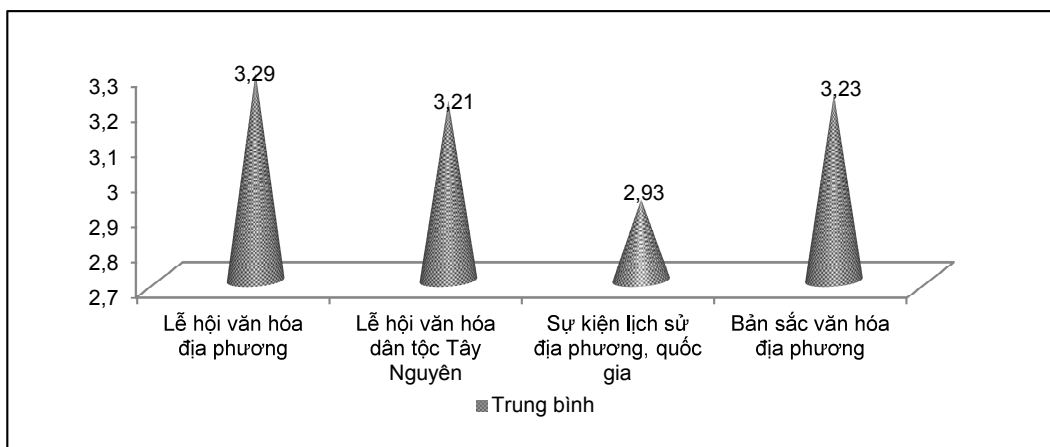

Biểu đồ 1. Thực trạng nhân tố điều kiện tự nhiên

Như vậy, các điều kiện tự nhiên không hề ảnh hưởng đến hoạt động TDTTQC nói chung. Đây là điều dễ hiểu bởi Lâm Đồng là tỉnh có diện tích rộng, dân số thưa và khí hậu ôn hòa quanh năm.

b. Nhân tố tài nguyên nhân văn

Tài nguyên nhân văn cũng là một yếu tố quan trọng không thể thiếu trong thu hút và duy trì tập luyện TDTTQC nói chung. Biểu đồ 2 cho thấy thực trạng nhân tố tài nguyên nhân văn trong tập luyện ở tỉnh Lâm Đồng.

Biểu đồ 2. Đánh giá thực trạng nhân tố tài nguyên nhân văn

Quan sát Biểu đồ 2, chúng ta nhận ra các thành tố thuộc tài nguyên nhân văn như Lễ hội văn hóa địa phương; Lễ hội văn hóa các dân tộc Tây Nguyên; Bản sắc văn hóa địa phương đều được đánh giá ở mức tốt với trung bình trên 3, trong đó tốt nhất là Lễ hội văn hóa địa phương với trung bình = 3,29. Thành tố Sự kiện lịch sử địa phương quốc gia được đánh giá ở mức bình thường với chỉ số trung bình đạt 2,93.

c. Nhân tố kinh tế - xã hội

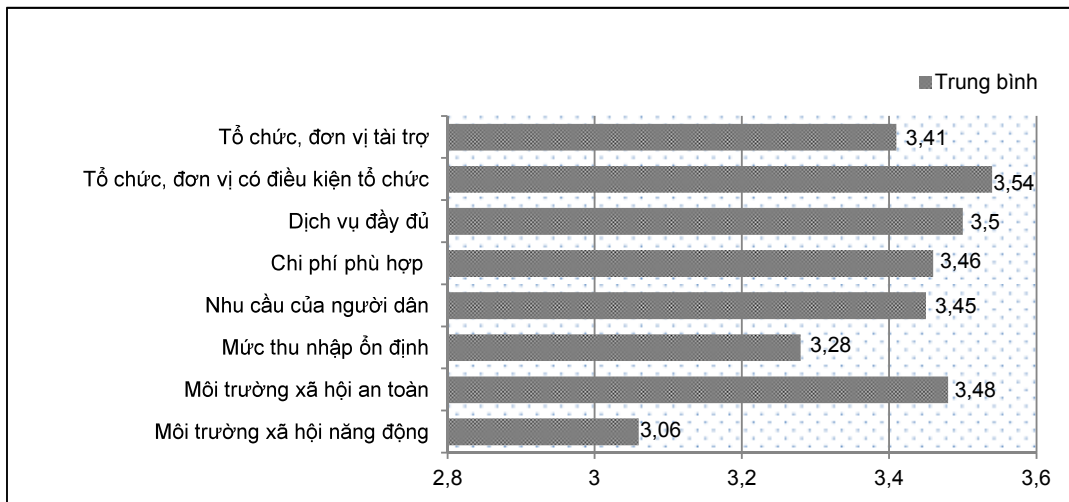
Việc duy trì, phát triển tập luyện các môn TDTTQC ngoài chịu ảnh hưởng các nhân tố

trên còn chịu ảnh hưởng lớn của nhân tố kinh tế - xã hội. Các thành tố như: đơn vị tổ chức, tài trợ, dịch vụ, chi phí, nhu cầu, mức thu nhập của người dân... đều có sự tác động trực tiếp đến hoạt động tập luyện TDTT nói chung.

Biểu đồ 3 phản ánh thực trạng nhân tố kinh tế xã hội biểu hiện qua 8 thành tố. Theo đó, 8 thành tố đều được đánh giá tốt, riêng thành tố Tổ chức, đơn vị có điều kiện tổ chức được đánh giá ở mức tốt nhất (trung bình = 3,54), thấp nhất là thành tố Môi trường xã hội năng động với trung bình đạt 3,06. Nhìn tổng quát, nhân tố

kinh tế - xã hội có mức độ tốt tương đối đồng đều. Dù vậy, rất cần đề tâm đến thành tố môi

trường xã hội năng động bởi đây có thể tạo lực đẩy cho hoạt động TDTT nói chung.

Biểu đồ 3. Đánh giá thực trạng nhân tố kinh tế - xã hội

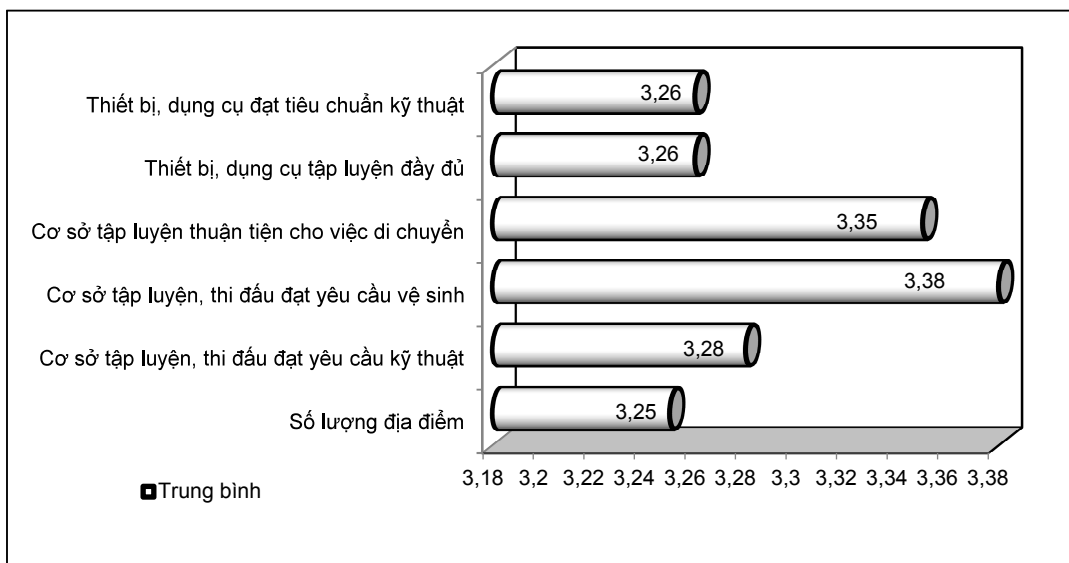
Như vậy, các kết quả khảo sát trên bước đầu cho thấy Lâm Đồng có nhiều nền tảng thuận lợi để có thể phát triển phong trào TDTTQC. Những thành tố chưa được đánh giá cao không ảnh hưởng quá lớn đến kết quả chung.

2. Thực trạng nhân tố cơ sở vật chất, trang thiết bị, tổ chức quản lý, nhân lực phục vụ

a. Cơ sở vật chất, trang thiết bị

Để hiểu rõ thực trạng nhân tố cơ sở vật chất, trang thiết bị đối với hoạt động TDTTQC

của người dân tỉnh Lâm Đồng, chúng ta cần quan sát kỹ Biểu đồ 4. Với 6 thành tố được khảo sát, thành tố được đánh giá tốt và có chỉ số trung bình cao nhất là *Cơ sở tập luyện, thi đấu đạt yêu cầu vệ sinh* (trung bình = 3,38). Dù được đánh giá tốt nhưng chỉ số trung bình thấp nhất là *Số lượng địa điểm* (3,25), tiếp sau có 2 thành tố cùng đạt trung bình thấp = 3,26 là *Thiết bị, dụng cụ đạt tiêu chuẩn kỹ thuật* và *Thiết bị, dụng cụ tập luyện đầy đủ*. Nhìn chung, các thành tố được khảo sát đều được đánh giá ở mức tốt với trung bình cộng = 3,3.

Biểu đồ 4. Đánh giá thực trạng cơ sở vật chất, trang thiết bị

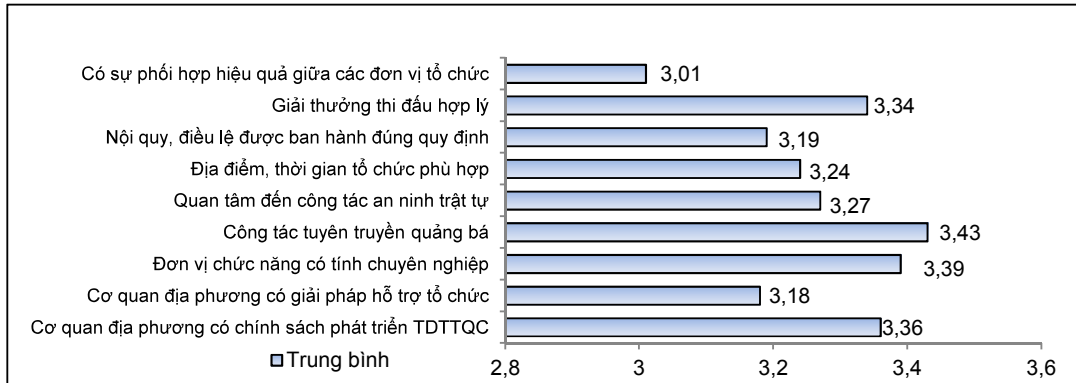
Kết quả này phản ánh một thực trạng có thể định tính được, nhất là thành tố có trung bình thấp nhất là *Số lượng địa điểm*. Đây là điều đáng lưu tâm nếu muốn phát triển phong trào TDTTQC trên toàn tỉnh.

b. Tổ chức quản lý

Nhân tố tổ chức quản lý được khảo sát với 9 thành tố cụ thể như Biểu đồ 5. Theo kết quả trên biểu đồ, có thể nhận thấy các khách thể khảo sát đều đánh giá các nhân tố tổ chức quản lý ở mức tốt, trên 3. Tuy thế, không có sự chênh lệch lớn giữa các thành tố. Nếu *Công tác tuyên*

truyền quảng bá được đánh giá cao nhất (trung bình = 3,43) thì thành tố được đánh giá thấp nhất là *Có sự phối hợp hiệu quả giữa các đơn vị tổ chức* đạt chỉ số là 3,01.

Như vậy, biểu đồ cho thấy nhân tố tổ chức quản lý đóng vai trò quan trọng trong việc tập luyện TDTTQC ở tỉnh Lâm Đồng nói chung. Theo chúng tôi, đây là kết quả hợp lý bởi TDTTQC đã và đang nhận được sự quan tâm của các cấp, các ngành ở Lâm Đồng, nhất là trong thời gian gần đây.

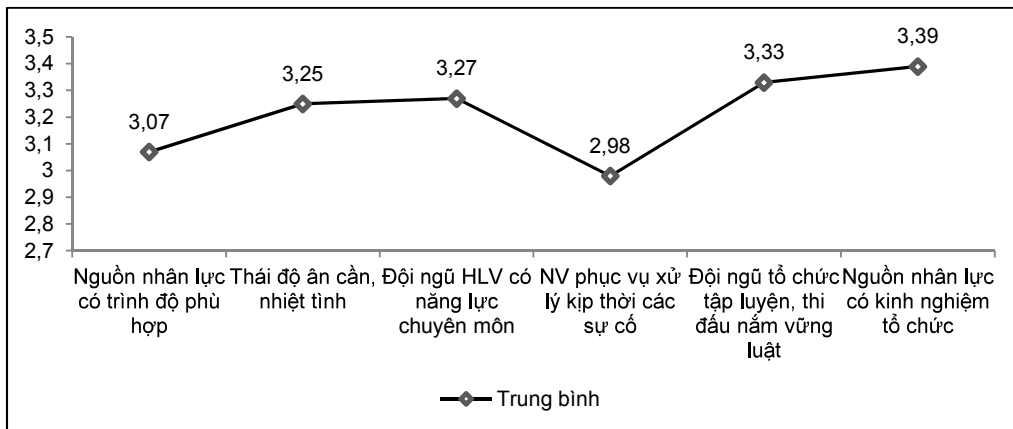

Biểu đồ 5. Đánh giá thực trạng nhân tố tổ chức quản lý

c. Nhân lực phục vụ

Biểu đồ 6 là kết quả thực trạng nhân tố nhân lực phục vụ với 6 thành tố cụ thể. Quan sát biểu đồ, có thể thấy các khách thể khảo sát đánh giá tốt 5 thành tố *Nguồn nhân lực có trình độ phù hợp; Thái độ ân cần nhiệt tình; Đội ngũ huấn luyện viên có năng lực chuyên môn; Đội ngũ tổ chức tập luyện, thi đấu nắm vững luật; Nguồn*

nhân lực có kinh nghiệm tổ chức. Trong 5 thành tố này, được đánh giá tốt nhất là *Nguồn nhân lực có kinh nghiệm tổ chức* (trung bình = 3,39). Điều này phản ánh thực tế là công tác tổ chức tập luyện TDTTQC ở Lâm Đồng đã được chú trọng và đội ngũ tổ chức đã được đào tạo bài bản hơn.

Biểu đồ 6. Đánh giá thực trạng nhân tố nhân lực phục vụ

Biểu đồ 6 cũng cho thấy thành tố duy nhất bị đánh giá là bình thường và cũng đạt chỉ số trung bình thấp nhất chính là *Nhân viên phục vụ xử lý kịp thời các sự cố* (trung bình = 2,98). Có lẽ đây cũng là hạn chế mà không nhiều người khảo sát có thể phản ánh trực tiếp đối với các cơ quan tổ chức quản lý công tác tập luyện TDTTQC ở địa bàn tỉnh Lâm Đồng nói riêng.

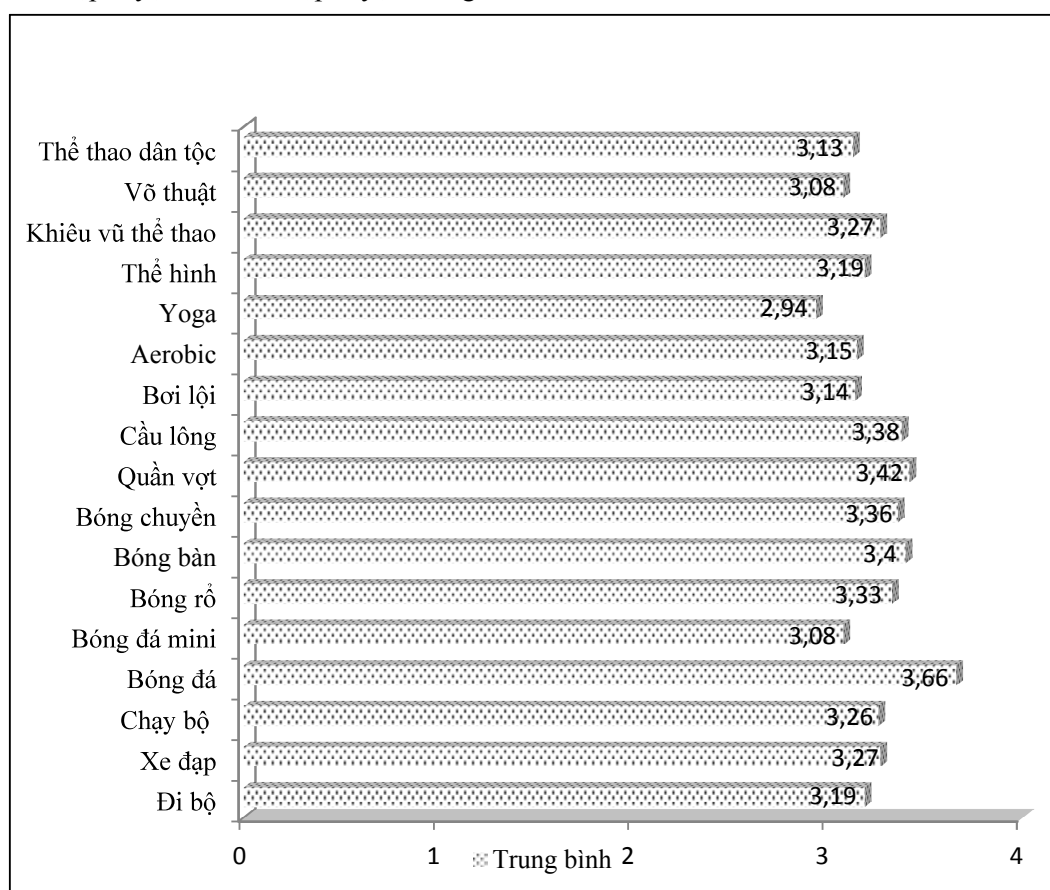
3. Thực trạng tham gia các môn thể thao tập luyện của người dân tỉnh Lâm Đồng

Trên thực tế, hiện nay có rất nhiều môn thể thao tập luyện ở tỉnh Lâm Đồng, có những môn thể thao tập luyện cá nhân, tập luyện mang tính

đồng đội, có những môn cần sự hỗ trợ của huấn luyện viên, trang thiết bị tập luyện hỗ trợ hoặc không cần bất cứ sự hỗ trợ nào ngoài bản thân người tập luyện.

Việc khảo sát vì thế không thể tập trung vào tất cả các môn thể thao mà chỉ có thể lựa chọn các môn tiêu biểu, phổ biến. Do đó, bảng khảo sát hướng vào tìm hiểu việc tập luyện 17 môn thể thao chính như: đi bộ, yoga, võ thuật, thể hình, bơi lội, cầu lông...

Biểu đồ 7 phản ánh thực trạng tham gia các môn thể thao tập luyện trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng của các khách thể.

Biểu đồ 7. Đánh giá thực trạng tham gia các môn thể thao tập luyện

Quan sát biểu đồ, có thể thấy có đến 16/17 môn thể thao tập luyện được đánh giá là tốt. Đạt chỉ số trung bình cao nhất là bóng đá (3,66), thấp nhất trong nhóm tốt là võ thuật và bóng đá mini (cùng có trung bình = 3,08). Môn thể thao duy nhất được đánh giá có thực trạng tập luyện bình thường là yoga (trung bình = 2,94).

Nhìn chung, nếu so với thực tế quan sát, kết quả này có thể không tương đồng hoặc thiếu thuyết phục. Tuy nhiên, với tổng mẫu khảo sát được thu thập, chúng tôi cho rằng kết quả đáng tin cậy và có thể giúp định hướng tốt hơn cho việc phát triển các môn thể thao tập luyện trong tương lai.

KẾT LUẬN

Thông qua việc phân tích các kết quả khảo sát ở trên (với 1.356 phiếu), chúng tôi có một số kết luận bước đầu về thực trạng hoạt động TDTTQC của người dân ở tỉnh Lâm Đồng như sau:

Thứ nhất, kết quả thống kê mô tả thực trạng giúp định lượng về những vấn đề cụ thể như các nhân tố ảnh hưởng đến các hoạt động TDTTQC (nhân tố điều kiện tự nhiên, tài nguyên nhân văn, kinh tế - xã hội, cơ sở vật chất trang thiết bị, tổ chức quản lý, nhân lực phục vụ), thực trạng tham gia các môn thể thao tập luyện của người dân ở Lâm Đồng.

Thứ hai, các nhân tố được khảo sát đa số có mean (trung bình) đạt ở mức tốt, điều này phản

ánh một thực tế, đó chính là các nhân tố tác động đến hoạt động TDTTQC của người dân ở Lâm Đồng không phải là “lực cản” đối với sự phát triển phong trào TDTTQ tại địa phương.

Thứ ba, kết quả khảo sát là sản phẩm nghiên cứu hoàn toàn định lượng, để rút ra những nhận xét thật sự khoa học và toàn diện, rất cần có thêm các nghiên cứu định tính. Tuy vậy, bước đầu kết quả là cơ sở hữu ích giúp đánh giá hoạt động TDTTQC tỉnh Lâm Đồng. Nhờ đó, tạo nền tảng để những giải pháp phát triển hoạt động tập luyện TDTTQC ở Lâm Đồng của các cấp các ngành liên quan có thể đem lại hiệu quả thiết thực như định hướng đã đề ra./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Ifedi, F. (2008), *Sport participation in Canada*, Statistics Canada.
- [2]. Lư, N. T. (2004), *Giới thiệu thể thao xã hội*, Bắc Kinh, Trung Quốc: NXB Giáo dục cao cấp.
- [3]. Quốc hội Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2006), *Luật Thể dục thể thao*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [4]. Sở văn hóa, Thể thao và Du lịch Lâm Đồng (2017), *Báo cáo công tác văn hoá, thể thao và du lịch năm 2017, phương hướng nhiệm vụ năm 2018*.
- [5]. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Lâm Đồng (2017), *Kế hoạch hoạt động thể dục thể thao năm 2018*.
- [6]. Trung tâm Huấn luyện và thi đấu thể dục thể thao Lâm Đồng (2017), *Báo cáo tổng kết hoạt động năm 2017; Phương hướng nhiệm vụ 2018*.
- [7]. World Health Organization (WHO) (2003), *Health and Development Through physical activity and sport*.